

PUSAN SUKUSEURA RY

1/2007

Reijolan kivinavettaa 1989 Kauko Pusan matkalla.

Kaukolan hautausmaata 1989.

Tienhaara Pata-aholle 1989.

Hallituksen jäsenet:

Puheenjohtaja

Erkki Tiimo
Nassakkakuja 4 E 43
02230 ESPOO
09-8635882 tai 041-5069 950
erkki.tiimo@jippii.fi

Toinen puheenjohtaja ja
sihteeri

Anne-Maarit Pusa
Vääränkalliontie 12 a 3
36220 KANGASALA
03-3170593 tai 040-5574062
anne-maarit.pusa1@elisanet.fi

Muut hallituksen jäsenet:

Jouni Aalto
Rantatie 518

27800 SÄKYLÄ
050-3605664
jouni79.aalto@suomi24.fi

Leena Ojala
Lielahdentie 8

39820 KIHNIÖ
03-4484105 tai 050-3796002

Jouko Mäkinen
Kuusistontie 587
21930 UUSIKARTANO
050-5901550
jouko53@netti.fi

Jouni Pusa
Onnenpolku 1
13500 HÄMEENLINNA
041-5019624 tai 03-6183386
perhe.pusa@pp.inet.fi

Teuvo Pusa
Kaukolantie 229
34450 JÄMINKIPOHJA
0500-611971
teuvo.pusa@walestaales.fi

Ruuska Sauli
Väärinmajantie
35750 VÄÄRINMAJA
050-5607504

Kyllikki Valkealahti

Kruunupääntie 4
37560 LEMPÄÄLÄ
050-5720335 tai 03-3677955
kyllikki.valkealahti@kolumbus.fi

Jäsenkirjuri ja
sukututkimus

Raimo Pusa
Koivuharjuntie 6
34600 RUOVESI
03-4762604
raimo.pusa@netti.fi

Sisällysluettelo

Puheenjohtajanpalsta	3
Puheenjohtajan tervehdys sukuseuramme jäsenille	4
Haluatko näkyä tulevassa kirjassa - lähetä materiaalia	6
Ensimmäinen kynti Kaukolassa.	7
Kiire kerätä evakkoperinnettä	10
Haastattelija tulee.	12
Karjalainen Nuorisoliitto	13
Mitä kuuluu teidän perinne-esineillenne?	14
Karjala ja karjalaisuus	16
Hallituksen kokous Lempäälässä	17
Tiedotuksia.	17

Valokuvia Kauko Pusan Kaukolan matkalta vuodelta 1989

Puheenjohtajanpalsta

Pyydän anteeksi lehdessä 2/2006 kirjoittamassani artikkelissa sitä ajatusvirhettä, että Pusan suku alkaa vuonna 1854 syntyneestä Matti Pusasta. Pusan sukuhan alkaa paljon aikaisemmin ja Raimo Pusan tutkimassa osassa on päästy jo 1700-luvulle. Martta Pusan aikoinaan tekemissä tutkimuksissa, kuten nytkin edelleen taustalla kiinnostaa, olemmeko sukua Knut Posselle. No siihen ei tule varmaa vastausta vielä...

Viime kesän Viipurin Oblastin arkistoon tehty matka tuotti lisää tuloksia ja sukututkimus on jatkunut. Nyt tarvitsemmekin apua taas kaikilta, että saamme kirjan valmiiksi. Tässä lehdessä on toisaallakin juttu, jossa Teitä – hyvät sukumme jäsenet - pyydetään keräämään ja toimittamaan aineistoa sukututkijalle ja kirjan toimittajalle. Nyt on siis korkea aika ottaa selville, ovatko perheen kaikki tiedot, siis lasten syntymiset, avioliitot ja avoliitot sekä miniöiden ja vävyjen tiedot toimitettu perhetauluina sukuseuralle.

Sukuseuran seuraava jäsenkokous pidetään kesällä 2008 Kihniöllä kenties jo tutuksi tulleella Metsästysseuran majalla. *Siell' joukolla tavataan, tule sinäkin mukaan ja tapaamaan meitä muita sukulaisia. Tule vaikka et olisi ennen käynytäkään. Järjestä itsellesi ja perheellesi aikaa ja tulkaa sukuseuramme tilaisuuksiin. Siellä voimme tutustua paremmin ja kertoa sukuseuran toiminnasta.*

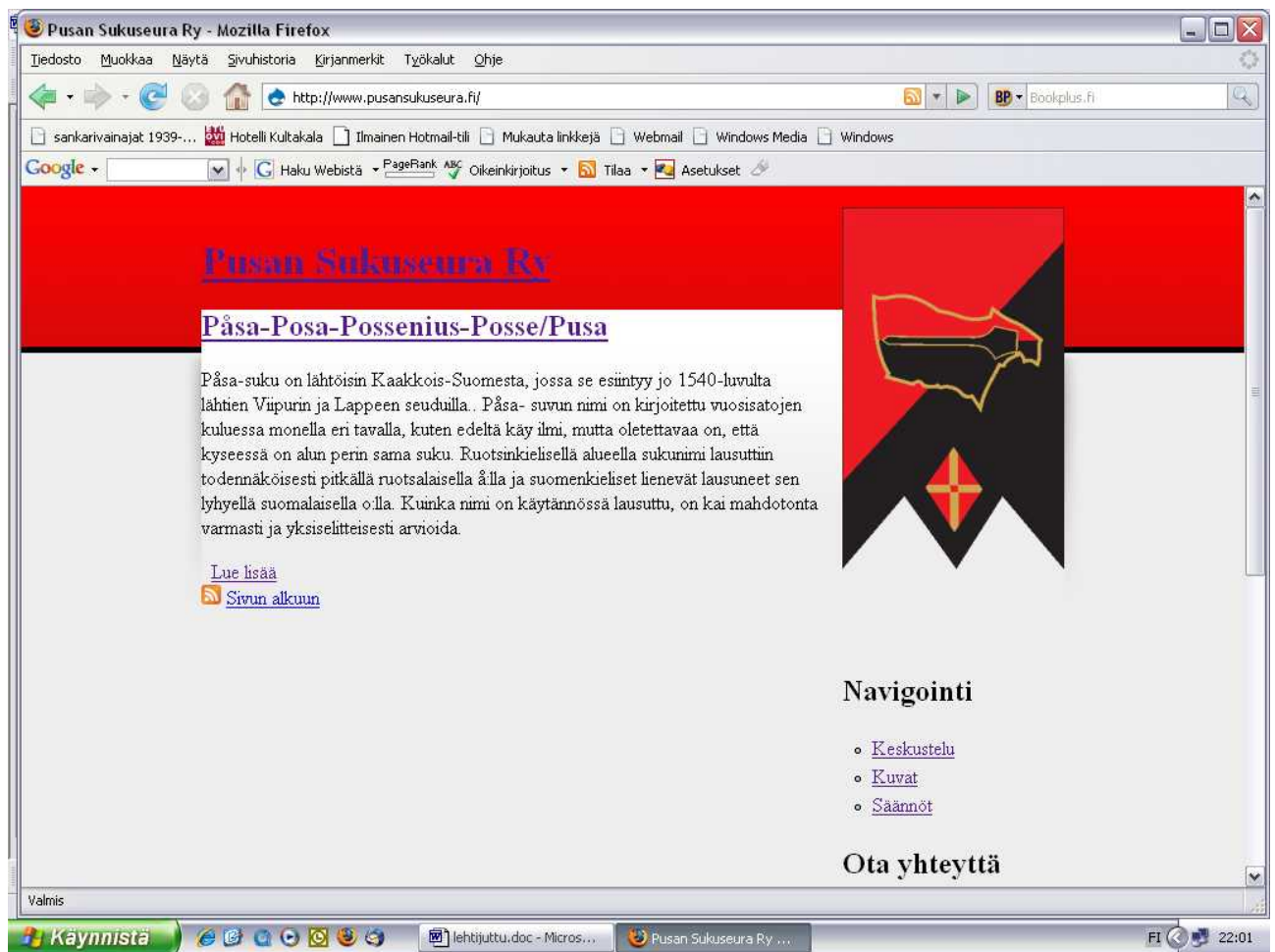
Sukuseurojen kirjoja lukiessa huomaa, että miniät ja vävyt tuovat uutta verta sukuun, niin varmasti meillekin Pusan sukuseuraan. Meistä monet kuuluvat toiseenkin sukuun, yllättyä lukiessaan kuuluvansa siihen ja siihen sukuseuraan vaikka ei sitä ennen ole tiennytkään. Sukututkijat ovat jossain tilaisuuksissa kertoneet, että samaan sukuun voi kuulua kahtakin kautta. Niin varmasti kuulutaan Pusan sukuseuraankin.

Maksamalla jäsenmaksun tuet sukuseuramme toimintaa!

Hyvää kesää
Erkki Tiimo

Hallituksen seuraava kokous 28.7.2007 klo 15.00 Ruovedellä Raimo ja Sirkka Pusalla
Koivuharjuntiellä
Asia: Kirjaprojektin aikataulukatsaus

Puheenjohtajan tervehdys sukuseuramme jäsenille

Tervetuloa sukuseuramme kotisivuille osoitteessa www.pusansukuseura.fi. Kotisivut on nyt saatu käyttöönotto kuntoon ja ovat ne valmiina käytettäväksi. Tämänhetkessä sisällössä ovat seuraavat toiminnot:

- Lyhyt selostus Pusa-nimen muotoutumisesta
- Keskustelupalsta
- Kuvapankki, josta löytyvät tällä hetkellä perustamiskokouksen kuva, kesän 2006 sukukokouskuvat, kesän 2006 Viipurin arkistokuvia ja kuva tämänhetkisestä hallituksesta.
- Pusan sukuseura ry:n säännöt
- Hallituksen jäsenten yhteystiedot
- Palauteosio, jossa voit kertoa osoitteesi muutoksesta, avioitumisestasi, syntymistä, kuolemista ym. perhetapahtumista.
- Sukuseuran lehti

Voit kertoa meille palauteosiossa, jos et halua enää perinteistä lehteä postin kotiin kuljettamana, vaan siirryt ympäristöystävälliseen sähköiseen lukemiseen.

- Tuotteiden (viirin ja t-paitojen) nettitilaus.
- Tulevat tapahtumat

Tulemme jatkossa seuraamaan sivujen toimivuutta ja kehittämään niitä tarpeiden mukaan.

Allekirjoittanut kuuluu Karjalan Liiton sukuseuratoimikuntaan, jonka edellinen kokous oli 03.02.2007 Karjalatalolla Helsingissä. Kokouksessa käsiteltiin mm. Karjalan Liiton strategiaa sukuseuratoimikunnan näkökulmasta. Tässä kokouksessa esiin nousi todella voimakkaasti sähköpostin ja sukuseuran kotisivujen merkitys sukuseuratoiminnassa.

Karjalan Liitto tulee siirtymään sähköiseen tiedottamiseen sukuseuroille. Karjalan Liiton sukuseuratoimikunta tulee ehdottamaan sukuseuroille kotisivuvastaavan nimeämistä. Suora viesti sukuseuroille oli se, että jos sukuseuralla ei ole omia kotisivuja niin nyt on viimeinen hetki ryhtyä tuumasta toimeen ja toteuttaa omat kotisivut.

Mekin Pusan sukuseurassa olimme tuumineet kotisivu asiaa jo edellisen hallituksen aikana, ”*että tarttis tehrä asialle jotain*”. No tekemättähän se on ollutkin. Sukuseuratoimikunnan kokouksen kirvoittamana lähdin kyselemään hallituksen jäsenten näkemyksiä kotisivuista, niiden ulkoasusta ja sisällöstä. Olimme kokoontuneet 17.03.2007 Kangasalle Erkki Tiimo, Kyllikki Valkealahti ja Anne-Maarit Pusa hahmottelemaan kotisivujemme ulkoasua ja sisältöä.

Nyt olemme ottaneet yhden ison askeleen kohti nykyaikaa ja sähköistä viestintää. Jäämme innolla odottamaan nuorten sukumme jäsenten aktiivista mukaantuloa sukuseuratoimintaan.

Voit kirjoittaa meille runoja, mietelmiä tai muistelmia omista isovanhemmistasi ja heidän kertomuksistaan elämästä ennen sotaa Karjalassa, tai mielenkiintoisia muistoja murranoista. Varmaan jokainen meistä muistaa jotain, joka on kirjoittamisen arvoista, jos haluamme vaalia karjalaista perinnettä ja murretta.

Karjalaiset sukujuuret ovat meille arvokas perimä, joita meidän jokaisen tulisi vaalia. Toivon sydämestäni, että te kaikki 70 –luvulla ja sen jälkeen syntyneet päivittäisitte tietonne ajan tasalle.

Koska sukukirja projektikin etenee vauhdilla ja tiedot tullaan päivittämään kesän aikana lopulliseen muotoonsa, tässä urakassa on molemminpuolinen aktiivisuus suotavaa ja melkein pä pakollista. Eli toisin sanoen tietosi ovat niin oikein tulevassa kirjassa, kun mitä olet meille ilmoittanut.

Kangasalla 24.04.2007
Anne-Maarit Pusa

Haluatko näkyä tulevassa kirjassa – lähetä materiaalia

Kaukolan Pusat- sukua käsittelevään kirjaan tarvitaan vielä lisää materiaalia. Jos haluat, että sukuhaarasi menneet polvet näkyvät tulevassa teoksessa, nyt on viimeinen aika toimia ja nyt se onnistuu kätevästi ja nopeasti sähköisesti nuorten avulla. Aiomme julkaista kirjassa esimerkiksi kaikki Pusat, jotka ovat olleet Isänmaata puolustamassa. Joten sotilaskuvat löytynevät ainakin jokaisen kotialbumista. Muuta materiaalia kaivataan myös lisää. Vanhempi sukupolvi, pyytäkää apua nuoremmilta - kyllä ne auttavat!

Nuoret sukumme jäsenet auttakaa vanhempaa sukupolvea ja toimikaa seuraavasti:

1. Valitkaa yhdessä kirjaan lähetettävä kuvallinen materiaali omasta sukuhaarastanne
2. Jos kyseessä on vanha valokuva tai asiakirja, skannatkaa se ja tallentakaa (JPEG)*.
3. Digitaalisesti kuvatut perinne-esineet tallennetaan samoin (JPEG*).
4. Jokaiseen valokuvaan täytyy liittää mukaan seliteteksti, josta ilmenee
 - milloin kuva on otettu ja, mikä tilaisuus on kyseessä
 - missä kuva on otettu
 - keitä kuvassa on (myös kuvassa olevien suvun henkilöiden vanhemmat)
 - henkilön syntymäaika sekaannusten välttämiseksi
 - sotilaskuviin nimen ja syntymäajan lisäksi sotilasarvo (ja muutakin, jos on tiedossa)
5. Samoin esineestä täytyy ilmetä
 - kenelle esine on kuulunut
 - mikä esine on kyseessä
 - milloin se on tehty
 - kuka esineen on tehnyt
6. Lähettäkää *kuvamateriaali* selitteineen osoitteeseen:
anne-maarit.pusal@elisanet.fi

Nuoret! Haastatelkaa ja lähettäkää vaikka lyhyitä juttuja, mitä olette kuulleet vanhoilta sukunne ihmisiltä ajoista ennen sotia, evakko- ja sota-ajoilta jne. ja näille jutuille mukaan valokuvia (JPEG)*, mikäli on olemassa

Aiheina voisi edellä mainittujen lisäksi olla esimerkiksi seuraavista:

- minkä ammatin harjoittajia suvussasi oli, kerro jostakin henkilöstä lähemmin, millainen hän oli henkilönä (isänä, äitinä, mummona, pappana, setänä jne...)
- miten perhe vietti arkea, entä juhlaa (kerro jokin yksittäinen tapahtuma)
- millainen oli tyypillinen arkiateria entä juhla-ateria (esimerkiksi reseptejä)
- miten vietettiin joulua, entä miten vietettiin juhannusta
- kuinka vietettiin häitä ja hautajaisia ennen sotia (kerro jotkin häät/hautajaiset)
- MUISTA MAINITA HENKILÖT, JOISTA JUTUSSA KERROTAAN

MATERIALIT TULEE LÄHETTÄÄ MAHDOLLISIMMAN PIAN, VIIM. 15.8.2007

Lähettäkää nämä *jutut* joko sähköisesti osoitteeseen kyllikki.valkealahti@kolumbus.fi tai samalle henkilölle normaalina postina.

*) PAINOTALON VAATIMUS TIEDOSTOTYYPIKSI

Ensimmäinen käynti Kaukolassa – silloin kun siellä vielä piti käydä salaa

Hämeenkyrössä asuva Kauko, Aarnen poika (s. 1946 Kokemäki) Pusa on vierailut vanhempiensa kotipaikoilla Kaukolan Kortteensalmen kylässä lukuisia kertoja - pari kertaa vuodessa - jo niinä aikoina, jolloin vierailut Karjalan kannakselle täytyi tehdä ”salaa” Leningradiin suuntautuneen matkan ohella. Samoilla matkoilla Kaukolle tulivat tutuksi monet muutkin paikat Kannaksella.

Tämä ensimmäinen matka tapahtui noin 20 vuotta sitten Leningradiin suuntautuneen matkan aikana. Kauko oli kuullut, että näin käynti Kaukolassa oli onnistunut. Onni Rautiainen, Niilo Paavilainen ja Ensio Teräväinen olivat matkaseurana. Heillä oli jo tiedossa tuttu taksikuski Leningradissa, joka osasi puhua suomea. Matkaan lähdettiin Leningradista aamuyöllä ja palattiin yöllä takaisin. Reitti Kannaksella kulki: Leningrad – Lempaala – Kiviniemi – Kasarmila – Räisälä – Ala-Kaukola – Kaukola.

Lähi suku pelkäsi, kun lähdettiin matkalle kohti Kaukolaa

Kauko kertoi, että lähi suku pelkäsi, kun kuuli hänen aikeistaan lähteä Kaukolaan. Isä Aarne sanoi: ”*Ryssä tappaa. Soita vaikka keskellä yötä, kun pääset sieltä pois*”. Isän veli Johannes lähetti avuksi kartan. Tuohon aikaan uskottiin vielä, että siellä on suomalaisten aikanaan rakentamat talot pystyssä, ja niinpä Johannes sanoi Kaukolle: ”*Siellä tuvan vintillä on puukantinen Raamattu, tuo se*”. Mutta Kaukoa ei pelottanut, hän arveli siellä tapetun jo suomalaisia riittävästi ja lähti matkaan.

Tämä ensimmäinen matka alkoi siis Leningradista. Pukeutumisohjeiksi Kannakselle suuntautuvalla matkalla oli annettu: ”*Pankaa päällemme niin huonot vaatteet, kun vaan ikinä löydätte*.” Matka oli hyvin erilainen kuin millaisia tämän päivän kotiseutumatkat ovat. Ennalta oli jo tietoa, että ei auta mennä Käkisalmen kautta, että siellä pidätetään. Matkan varrella oli tiellä vähän väliä puomeja, ja vartijoita Kiviniemen kasarmialueella rynnäkkökivääreineen. Aina, kun puomit ilmestyivät näkyviin, pysäköi kuski auton kauemmas ja meni jalkaisin maksamaan. Niin päästiin jatkamaan matkaa... neljä suomalaista ja venäläinen taksikuski. Koska Käkisalmi piti kiertää, Kaukolaa lähdettiin lähestymään Räisälän kautta. Kaukon kertoman mukaan tässä vaiheessa taksikuskia alkoi omalta osaltaan pelottaa vielä enemmän, kun mentiin pienille teille.

Kaukolan kirkko näkyy – ”Nyt on niin hyvä olla, että vois vaikka kuolla”

Päästiin Kaukolaan Ala – Kaukolan kautta ja kirkon tornia ja kirkko alkoi näkyä. Kauko kertoi: ”*Tuntui niin hyvältä, että nyt vois vaikka kuolla*”. Kun Kaukolan kirkko oli nähty, jatkettiin matkaa ensin Liinamaalle Niilo Paavilaisen kotipaikalle.

Illalla sitten saavuttiin Kaukolan Kortteensalmen kylään, mistä Kaukon suku on kotoisin. Löydettiin *Reijola ja sen kivinavetta. Navetasta oli kaikki muu purettu pois, paitsi kivinavettaa oli jäljellä 3 metriä.*

Reijolasta Kauko ja Niilo lähtivät jalkaisin Pata-aholle, johon Juho ja Eeva Pusa olivat rakentaneet talon ja raivanneet pellot, koska Reijola jäi Juhon veljen Pekan omistukseen. Noin 300 metrin kävelyn jälkeen alkoivat metsittyneet pellot, jotka näyttivät siltä, ettei siellä olisi koskaan asuttukaan. Matkaa oli vielä noin kolme kilometriä. Kauko oli kotona tutkinut kartan niin hyvin, että osasi perille. Ensin löytyi opettaja Henttisen navetan ajosillan kivijäänteet, raparperi ja omenapuu. Tämän jälkeen alkoivat metsittyneet kotipellot. Mummo sanoi usein: ”*Kun mie viel kerran saisin nähä ne 300 m pitkät sarat, jotka on käsin raivattu*”. Kauko näki ne ja Johannes on ne nähnyt myöhemmin. Talon raunioita ei tällä kertaa löytynyt.

Kortteensalmelta palattuamme menimme Järvenpäähän Onni Rautiaisen ja Ensio Teräväisen kotipaikoille ja yömyöhällä sitten takaisin Leningradiin.

Toinen matka tapahtui vuoden kuluttua – vuonna 1989

Seuraavana vuonna Kauko teki matkan Tauno Kortteen kanssa. Tältä matkan tapahtumien seurauksena syntyi ystävyys-suhdekin. Matkan aikana teki mieli saada valokuva korjauksen alla olevasta Kaukolan kirkosta, mutta valokuvaaminenkaan ei tietysti ollut luvallista. Kuski pysähtyi ottamaan valokuvan ja hetken kuluttua tiellä edessä oli poikittain Jeeppi. Tästä alkoi ”tuttavuus” kolhoosinjohdaja Makaroffin kanssa, joka jatkuu edelleen.

Ilmetjoki Kierkallio.

Kiire kerätä evakkoperinnettä

Kauko Äikäs

Kirjoittaja on Karjalaisseurojen Tampereen piirin aluevastaava

Seuraava tositapaus on muutaman vuoden takaa Tampereen naapurikunnasta.

Paikallisen Karjala-seuran puheenjohtaja oli esitellyt koululaisille Karjalan evakkojen elämänvaiheita. Tyttö tuli koulusta kotiin ja kertoi innostuneena äidilleen koulupäivän tapahtumista: ”Kuule äiti, meillä oli tänään koululla ihan oikea karjalainen!”

Näinkö on? Onko sotien jälkeen Karjalasta muuttanut siirtokarjalainen eli evakko jo näin harvinainen?

Koululainen oli tehnyt hyvän havainnon. Menetetyn Karjalan alueella aikuisikäisenä asuneita ei maassamme kohta enää ole. Viiden vuoden kuluttua ei ole olemassa ainoatakaan alle 87-vuotiasta tällaista henkilöä. He ovat veteraanien ikäluokkaa ja poistumassa keskuudestamme.

Heidän lapsensa, jotka toki hekin ovat evakkoja, ovat jo seitsemänkymmenen ikävuoden tienoilla. Useiden evakkolasten lapsuusajan kokemukset ovat varsin riipaisevia. Kokemukseen perustuva Karjala-tietous heillä on kuitenkin ymmärrettävästi suppeampi kuin aikuisikäisenä siellä asuneilla.

11 prosenttia maan asukasluvusta

Sotiemme seurauksena Karjalasta muun Suomen alueelle siirtyi 430 000 henkilöä. Karjalaisia heistä oli 407 000, joka määrä oli 11 % silloisesta Suomen asukasluvusta. Eniten väkeä muutti Hämeen lääniin, jonne siirtyneitä oli 73 812 vuoden 1949 lopussa.

Edellä mainitun koululaisen kotikunnassa väkiluku kasvoi siirtokarjalaisten tullessa kolmanneksella. Jos kylän raitilla halusi tervehtiä heimolaisiaan, niin hattua piti heilauttaa joka kolmannen vastaan tulijan kohdalla.

Valtiotieteen tohtori **Leo Paukkusen** vuonna 1997 julkaistun tutkimuksen mukaan siirtokarjalaisia oli kaikkiaan Suomessa 140 482 henkilöä vuoden 1996 lopussa. Lukumäärä on nyt suurella todennäköisyydellä huomattavasti alle satatuhatta.

Karjalainen sukutausta on kuitenkin monilla suomalaisilla. On arvioitu, että maassamme on noin 600 000 henkilöä, joiden vanhemmista tai isovanhemmista ainakin toinen on karjalainen.

Sota- ja evakkovaiheet kokeneista monet ryhmät ovat perustellusti saaneet viime vuosina kasvavaa arvostusta ja kunnioitusta. Evakkojen joukossa on kuitenkin ryhmä, joka on jäänyt sitä vaille. Heitä ovat evakkoäidit, nuo äideistä parhaimmat, jotka käytännössä yksinhuoltajina hoitivat lapsensa pois kahden sodan jaloista ja kestivät vuosien evakkotien vaiheet.

Olot olivat sellaiset, että nykypäivän vanhemmat niitä tuskin pystyvät edes kuvittelemaan. Evakkoäitien työ kansamme raskaissa vaiheissa on nostettava sille kuuluvaan arvoonsa.

Suku on paras innoittaja

Siirtyessään omilta asuinsijoiltaan Karjalasta muun Suomen alueelle siirtokarjalaiset toivat mukanaan omaleimaisen kulttuurinsa. Siirtokarjalaisten nyt väistyvä sukupolvi on antanut valtaisan panoksen maamme kulttuurielämälle. Lähes jokaisessa maamme kunnassa on Karjala-seura. Niiden toiminta on ollut olennainen osa kunnissa tehtyä kulttuurityötä.

Kysymys ei ole vain jostain yksittäisestä kulttuurin alueesta. Karjalaisuus on elämäntapa, monipuolinen ja sisältörikas. Karjalan Kannas oli aikanaan maamme monikulttuurisin ja kansainvälinen alue. Ehkäpä jotain siitä välittyy nykypäivään Euroopan perinneruoaksi hyväksytyssä karjalanpiirakan herkullisessa maussa.

Karjalaisen kulttuurin merkityksen voi todeta tutustumalla kirjastojen kirjahyllyjen otsikoihin. Millään muulla maakunnalla, Lappia ehkä lukuun ottamatta, ei yleensä ole omaa hyllyä. Myös kirjamyyntitapahtumissa Karjala-kirjoille on usein oma osastonsa.

Vanhemman sukupolven väistyminen on huomattu; Karjalan pitäjä-, kylä- ja sukukirjoja on etenkin viime vuosina julkaistu satamäärin. Näin on saatu kokoon mittava perinnetiedon lähde.

Siirtokarjalaisten perinneaineistoa on kerätty monin tavoin. Rakennusten peruskorjausten yhteydessä, omistajan vaihdoksissa ja asuntomuutoissa arvokasta perinnettä on kuitenkin tuhottu kaatopaikoille.

Nyt olisi pelastettava, mitä vielä pelastaa voidaan. Perinneaineiston kerääminen on siirtokarjalaisten ikärakenteesta johtuen erityisen merkityksellistä juuri nyt – ei viiden tai kymmenen vuoden kuluttua. Silloin se on jo paljolti myöhäistä.

Kansalaisjärjestö ajan hengessä

20.4.1940 perustettiin karjalaisen heimon yhdyssiteeksi Karjalan Liitto. Siihen kuuluu nyt 65 000 jäsentä lähes viidessäsadassa seurayhteisössä. Alkuvaiheessa Liiton tärkeimpänä tehtävänä oli valvoa evakkojen etuja asutus- ja korvauskysymyksissä.

Liitto on viime vuosikymmeninä vaikuttanut etenkin karjalaisessa kulttuurityössä. Karjalaisuuden ja karjalaisen kulttuurityön on sanottu nyt elävän yhtä parhaimmista ajoista sotien jälkeen. Aivan lähivuosina tätä työtä tekevät lähes yksinomaan siirtokarjalaisten jälkipolvet.

Mistä työhön saadaan nuoria? Tilanne lienee verrattavissa lähes kaikkiin järjestötyön kenttiin. Nuorison ja keski-ikäisten vapaa-ajan käytöstä kilpaillaan. Työelämä vaatii yhä enemmän aikaa ja panostusta. Perhe ja asutokysymykset on hoidettava.

Nuorten osallistuminen on karjalaisen kulttuurityön keskeinen haaste. Pohdinta on käynnissä joka ainoassa Karjala-yhteisössä. Eniten nuorilla on kiinnostusta liittyä sukuseuroihin. Hyvä keino kiinnostuksen herättäjänä ovat olleet vanhempien asuinpaikoille Karjalaan tehdyt ns. kotiseutumatkat. Niiden aika on juuri nyt, kun entisistä kotipaikoista tiettäviä on vielä nuorille niistä kertomassa.

Karjalan Liitossa on koko sen olemassaolon ajan keskusteltu Karjalan palautuksesta. Kannanotoissaan Liitto on korostanut rooliaan kansalaisjärjestönä ja katsonut asian muuten kuuluvan valtiovallalle.

Karjalaisten suurtapahtuma, Karjalaiset Kesäjuhlat, kerää vuosittain 10 000-15 000 kävijää. Vuonna 2005 juhlat pidettiin Lahdessa. Puhujina olivat mm. presidentti **Tarja Halonen** ja pääministeri **Matti Vanhanen**. Ensi vuonna juhlat järjestetään Oulussa ja 2008 on vuorossa Tampere.

Evakot vihdoin Euroopan kartalle

Karjalaisten siirtyminen omilta asuinsijoiltaan muun Suomen alueelle oli valtava muuttoliike - myös verrattavissa eri syistä tapahtuviin nykypäivän muuttovirtoihin.

Väestösiirrot ovat koskettaneet 1900-luvulla miljoonia Euroopan asukkaita. Berliinissä avattiin elokuussa aihetta esittelevä näyttely. Se on saanut osakseen paljon huomiota, päivittäin kävijöitä on ollut lähes tuhat. Aineistoa näyttelyyn on toimitettu Suomestakin.

Näyttely asetti karjalaisen evakkotien harvinaisella tavalla eurooppalaisiin kehyksiin, kirjoitti toimittaja **Ilkka Ahtiainen** (HS 23.8.)

Karjala-tutkimusta tehnyt tohtori **Pirkko Sallinen-Gimpl** kirjoitti näyttelystä *Karjala-*lehdessä: ”*Merkittävää on, että miljoonia ihmisiä Euroopassa koskettaneesta teemasta on saatu aikaan ihmisläheinen koskettava esitys. Suomen karjalaisten kohtalo muiden mukana on merkittävä askel tietoisuuden lisäämiseksi sotien seurauksista Euroopassa.*”

Näyttely-yleisön kommenttien perusteella karjalaisten siirtyminen Karjalan-kodeistaan ja siirtokarjalaisten vaiheet ovat olleet huonosti tunnettuja Euroopassa.

Useiden asioiden arvo huomataan sitten, kun niitä ei enää ole. Käykö tässä samoin? Herääkö laaja kiinnostus evakkosukupolven elämänvaiheisiin sitten, kun evakot ovat poistuneet keskuudestamme?

Julkaistu Aamulehdessä 20.10.2006

Haastatteliija tulee, kirjanteossa loppukiri, ole valmistautunut! UUSI MUISTUTUS!

Tässä olisi joitain asioita joita tulisi olla joka perheen kohdalta olla kirjattu muistiin.
1. Asuinpaikat 1900-luvulta Karjalasta ja sitten täältä evakkotaipaleen alusta, 1950-luvulle asti.
2. Työ ja koulunkäyntipaikkoja. 3. Evakkoreissu talvisota-aikaan. 4. Takaisin Karjalaan 1941-42. 5. Uusi lähtö 1944, sijoituspaikat ym. 6. Lopullinen sijoituspaikka ja uuden alkaminen. 7. Luettelo mielenkiintoisista asioista joita pitää kysyä laajemmin tältä henkilöltä. Ottakaa yhteyttä Raimo Pusa 050-5485371.

Karjalainen Nuorisoliitto

Esittely

Karjalainen Nuorisoliitto ry on valtakunnallinen nuorisojärjestö, joka toimii karjalaisen kulttuurin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi. Liiton päätoimintamuotoja ovat kansantanssi, kansanmusiikki ja teatteri, mutta jäsenseuroissa harrastetaan myös käsitöitä, askartelua, liikuntaa ja leiri- ja perinnetoimintaa. www.karjalainennuorisoliitto.fi

Liitto järjestää ohjaajakoulutusta, eri harrastusalojen kursseja ja teemapäiviä sekä juhlia ja matkoja. Lisäksi liitto antaa ohjausapua ja tuottaa seuroille materiaalia toimintaa varten. Liittoon kuuluu 68 jäsenseuraa, joissa on henkilöjäseniä yhteensä noin 3500. Jäsenistöstä valtaosa on 4-16-vuotiaita lapsia ja nuoria.

Historiaa

Varsinainen nuorisotyö aloitettiin Karjalan Liitossa 1950-luvulla. Keskustelu karjalaisen nuorisotoiminnan rekisteröimiseksi omaksi valtakunnalliseksi nuorisojärjestöksi herätettiin vakavammassa mielessä vuonna 1972, kun uusi nuorisotyölaki astui voimaan. Koska lain myötä oli saatavissa valtiolta taloudellista tukea ja Karjalan Liiton jäsenseuroissa oli kannatusta oman nuorten liiton perustamiseen, näki Karjalainen Nuorisoliitto ry päivänvalon syksyllä 1980.

Yhteistyö

Karjalainen Nuorisoliitto on sekä NORDLEKin että Folklore Suomi Finland ry:n jäsen, mikä mahdollistaa jäsenseurojen osallistumisen kansainvälisille kansantanssi- ja kansanmusiikkifestivaaleille. Lisäksi Karjalainen Nuorisoliitto kuuluu jäsenenä Karjalan Liittoon, Allianssiin, Opintotoiminnan Keskusliittoon, Suomen Harrastajateatteriliittoon sekä Suomen Kyykkäliittoon. Läheistä yhteistyötä tehdään myös monien eri järjestöjen kanssa.

Mitä kuuluu teidän perinne-esineillenne?

Ne, jotka teistä olivat Kihniön kokouksessa vuonna 1991 muistavat ainakin osan niistä vanhoista suvullemme kuuluvista esineistä, jotka olivat Pusan sukukokouksen yhteydessä olevassa näyttelyssä esillä. Siellä oli noin 40 erilaista niin naisten kuin miestenkin kädentaitoa esittelevää työtä ajoilta ennen sotia. Puukko, taikinapytty, vokki... ja naisten tekemiä käsitöitä ja astioita.

Leena Pertin tytär Ojala os. Pusa esittelee mummonsä kihlarukkia "maman vorkkia". Mummo Hilda Maria Pusa os. Hynninen Kirvusta vihittiin 9.10.1921 Eino Pusan kanssa. Kuva on otettu Pusan sukukokouksen yhteydessä 30.6.1991.

Mutta teillä on aivan varmasti paljon enemmän erilaisia Karjalasta evakkomatalle mukaan otettuja aarteita, kunhan vain tulette ajatelleeksi ja kyselleeksi vanhemmilta polvilta. Nyt on korkea aika kuvata, luetteloida ja "pelastaa", mitä on vielä pelastettavissa ja kirjottaa talteen esineiden tarinat...

Seuraavana on erään huonekalun elämäntarina, missä se on ollut ja miten se on palvellut ennen evakkoon lähtemistä, missä se on viettänyt viimeiset 60 vuotta ja mitä sille kuuluu nyt?

Esineen kuvat ennen ja jälkeen entisöinnin ovat lehden takakannessa.

Elämänkaaren alkuvaihe

Kertomuksen huonekalu on kuulunut menneinä aikoina suomalaiseen kotiin, sen nimi on *komotti* – täällä lännemmässä sitä kutsutaan nimellä *komuutti*. Kertomuksen *komotti* ei ole tietävästi toiminut alkuperäisessä tehtävässään kertomuksen isäntäperheessä Ala-Kaukolassa lähellä Säläjän rantamaisemia. Se on kylläkin sijainnut talon tupa-keittiössä. Nyt kuka ei tiedä, mistä esineestä on kysymys, voikin esittää kysymyksen suvun vanhemmille henkilöille ja kuulla heiltä, mihin kyseistä huonekalua on käytetty ja millainen se heidän perheessään on ollut. Mutta kertomuksen esine lienee toiminut jo Kaukolassa ollessaan *separaattorin* pöytänä; siltä se ainakin näyttää ja on näyttänyt koko sen ajan mitä me muistamme. Se on perheemme ainoa huonekalu, joka on aivan varmasti Kaukolasta evakkomatkan seikkailut isäntäperheen mukana ja päätynyt nykyiselle asuinpaikalleen.

Uudelle pika-asutuspaikalle muutettuaan ja asetuttuaan asumaan, kertomuksen huonekalu jatkoi isäntäperheessä samoissa tehtävissä - siis *separaattorin* pöytänä. Nyt se sijoitettiin karjakeittiöön ja joutui huomattavasti epäsuotuisampiin olosuhteisiin, kuin mitä se oli Kaukolassa. Kosteissa ja kylmissä olosuhteissa se palveli isäntäväkeään seuraavat 30 vuotta uskollisesti.

Elämänkaaren loppuvaiheko edessä?

Elettiin vuotta 1975 ja karjatalous kehittyi, siirryttiin putkilypsyyneen ja maitosäiliöön. Silloin karjakeittiö piti siivota kaikesta vanhasta ja tarpeettomasta tavarasta. Niinpä tämä *komotti* joutui ulkolatoon, jossa se sai rauhassa märehtyä 31 vuotta, kunnes löysimme sen nurkkien raivauksen yhteydessä.

Elämänkaari uuteen alkuun

Otimme *komotin* entisöinnin työnalle keväällä 2006 ja nyt vuoden kuluttua se on entisessä loistossaan. Takana noin 90 tuntia työtä, jolla olemme todennäköisesti saaneet jatkettua *komotin* elinikää seuraavat 100 vuotta.

Tuo 90 tuntia vapaa-aikaa on paljon, jonka olemme tähän perinne-esineeseen uhranneet. Mutta tämä entisöinti on myös hyvä rentoutumiskeino perjantai-iltana pitkän ja kiireisen työviikon jälkeen. Tässä yhdistyvät totaalinen nollaus, perinne-esineen entisöinti ja saamme itsellemme arvokkaan käyttöesineen.

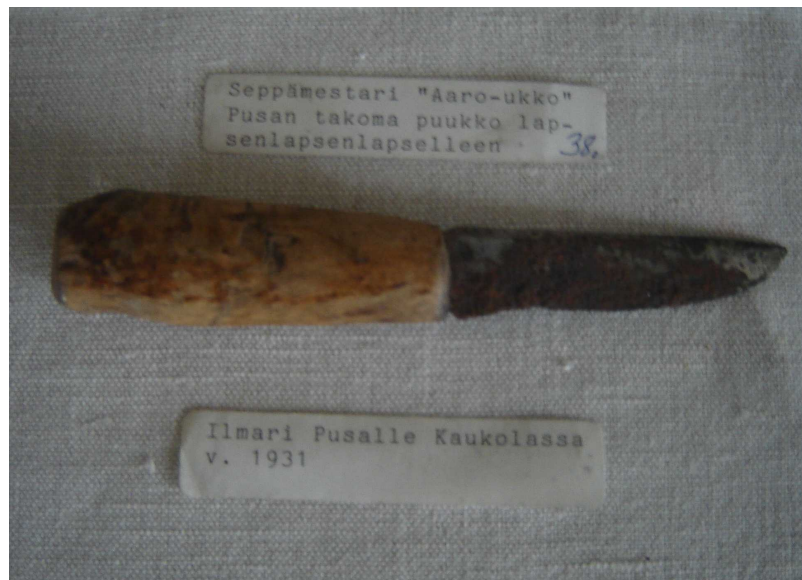
Mietipä, mitä sinä rupeaisit harrastamaan ensi syksynä, kun opistojen esitteet kolahtavat postiluukusta? Suosittelemme kaikille perinne-esineiden entisöintiä.

Nimimerkit "Parasta ennen... kuin on liian myöhäistä"

ASTIAT:

19. Taikinapytty Eino ja Hilda Pusan perheen mukana Kaukolasta
20. Rukki Hilda Pusan s. Hynninen kodista Kirvusta
21. Piiraslapio Kaukolasta
22. Lasinen voilautanen
23. Lasinen sokerikuppi Kaukolasta
24. Keittokulho Kaukolasta
25. Kahvikannu Kaukolasta
26. Maitokannu Kaukolasta
27. Kahvimylly Kaukolasta

Osa Kihniön näyttelyyn luetteloitua Pusan suvun esineistöä.

Kihniön sukukokouksen näyttelyssä ollut Matti Pusan (synt. 1854) tekemä puukko. Dokumentoitu numerolla 38.

Karjala ja karjalaisuus

Terve kaikille! Olen Jouni Aalto Säskylästä (Jounin isomummo on Saima Ruuska o.s.Pusa). Perheeseeni kuuluvat vaimo Kirsi, lapset Markus, Marianne ja Oskari. Minua pyydettiin kirjoittamaan omista tuntemuksistani Karjalasta ja karjalaisuudesta.

Karjala on aina ollut lähellä sydäntä, vaikka en ole siellä koskaan käynyt. Lapsena lähdin aina mielikuvitusmatkalle Karjalaan, kun olimme mummolassa. Kahvin ja vastaleivotun pullan

tuoksu, juokseminen viljapellossa ja monet muut leikit, joita siellä leikimme, saivat minut ajattelemaan Karjalaa. Joskus menimme navettaan auttamaan mammaa lehmien kanssa, mutta navettoon, jossa sonnit olivat, ei meillä ollut mitään asiaa. Pappa usein hätisti meidät pois, ettemme vain satuttaisi itseämme. Maitoauton tulo oli myös hauskaa ja sitä odotettiin innolla. Kaikki lapset ryntäsivät heti juttelemaan kuskin kanssa.

Läheisessä metsässä kävimme leikkimässä kahden suuren kiven välissä, johon sai tehtyä majan. Siellä ovat leikkineet myös äitini sisaruksineen, kun he olivat pieniä. Nämä kaikki pienet asiat saivat minut aina ajattelemaan Karjalaa.

Toivotan kaikille oikein lämmintä kesää.

Hallituksen kokous Lempäälässä

Hallituksen kokous pidettiin Lempäälässä Kyllikki Valkealahdella 27.1.2007. Paikalle oli kokoontunut runsaslukuisesti hallituksen jäseniä perheidensä kanssa. Emännän ja isännän lisäksi paikalla olivat Jouni Pusa, Jouni Aalto, Teuvo Pusa, Raimo Pusa, Anne-Maarit Pusa, Erkki Tiimo ja Sauli Ruuska. Kokous oli varsinaisesti tilinpäätöskokous, jossa käsiteltiin sukuseuran tilinpäätös vuodelta 2006. Toisena aiheena oli sukuseuran kirjan tekeminen ja kokouksessa käytiinkin läpi kirjan alustava sisällysluettelo. Kokouksessa sovittiin lisäksi, että Raimo Pusa ja Kyllikki Valkealahti jatkavat työskentelyään ja katsovat apulaisia niin hallituksen parista kuin laajemminkin suvun parista. Kokouksessa käytiin läpi myös osoiterekisteriä ja todettiin, että taas oli osoitetiedoissa päivitettävää. Todettiin Raimo Pusan olleen Seppo Rouhaisen apuna Kaukola-seuran 60 – ja 10 – vuotishistoriikin kirjoittamisessa. Seuraavan jäsentiedotteen juttujen saamiseksi Erkki Tiimo ja Raimo Pusa sopivat vierailusta Kihniölle. Sukuseuran seuraava hallituksen kokous sovittiin pidettäväksi Säkylässä Jouni Aallolla 28.4.2007 klo 12.00.

Hallitus

Tiedotuksia

Seuraavaan **Jäsentiedotteeseen 2/2007** odotetaan edelleen **elämäkertakuvauksia sukumme henkilöistä, sekä ”vanhasta” että ”uudesta sukuhaarasta”**.

Samoin otetaan kiitoksella vastaan muistelmia muista sukumme henkilöistä sekä ”vanhasta” että ”uudesta haarasta”, elämästä Kaukolassa, karjalaisesta ruokakulttuurista, käsityöperinteestä, lapsuusajan loruista, runoista... Nuoremmat sukuumme kuuluvat, kirjoittakaa vanhemmilta kuulemianne *kertomuksia ja tapauksia metsäkaartilaisista, desanteista ja sodasta, joka oli lähisukulaisianne aivan konkreettisesti lähellä*. Kirjoittakaa talteen, *millaista oli elämä pimennysverhojen ja pommitusten varjossa*. Haastatelkaa ja kirjoittakaa tai nauhoittakaa talteen näitä

arvokkaita tietoja ja kokemuksia!! Vanhaan kaartiin kuuluvat sukuseuralaisemme, jos olette toimineet sodan aikana *maanpuolustustehtävissä* tai *lottana*, kirjoittakaa tai kirjoituttakaa jollakin henkilöllä oman kertomuksenne pohjalta rintamalla olost, lotta-ajoista, ja vielä hienompaa, jos teillä on tallessa joitain dokumentteja esim. sotilaspassi, työmääräys, valokuvia tai muita muistoja näiltä ajoilta. Joitain on toki jo julkaistukin lehden aikaisemmissa numeroissa. Yhtä arvokkaita ovat kertomukset naisten ja vanhusten toiminnasta *kotirintamalla* sodan aikana. Kertoa voi myös siitä, millaista oli elää sodan jälkeen *kuponkiajalla*, kun kaikesta oli puutetta. SIIS NUOREMPIENKIN KIRJOITUKSET OVAT TODELLA TOIVOTTUJA!! Kirjoittakaa myös, jos olette käyneet kotiseutumatkalla vaikkapa tänä kesänä 2007, millaista Kaukolassa oli, liitäkää mukaan valokuvia...

Lähetäkää juttunne valokuvineen ja muine dokumentteineen *Kyllikki Valkealahdelle 15.10.2007 mennessä*. Valokuvat ja mahdollinen muu materiaali palautetaan välittömästi lehden painamisen jälkeen uuden lehden mukana. Teksti voi olla käsinkirjoitettuna tai levykkeellä tai sen voi lähettää sähköpostitse liitetiedostona. Osoitetiedot löytyvät lehdestä.

Hallitus

Sukuseuramme viirejä voi tilata ”vanhaan tapaan” puhelimitse Kyllikki Valkealahdelta hintaan 20 euroa/viiri. Viirit ovat Lipputaito Oy:n valmistamia ja niillä on marmorinen jalusta. Viirejä on jäljellä muutama kappale. Viirien tilaus hoituu kätevästi myös sähköisesti www.pusansukuseura.fi-sivujen kautta.

Myynnissä on myös Karjalan värisävyinen laadukas (Ei veny eikä vanu ja värit säilyvät - Fruit of the Loom) **sukuseurapaita**, jonka hinta on 10 €/kpl. Paidan kuva on lehden 2/2004 takakannessa ja myös www.pusansukuseura.fi-sivuilla. Paitoja löytyy kaikkia (kokoa M on vähiten) kokoja: 7-8-vuotias, S, M, L, XL, XXL ja XXXL. Tässä on hyvä lahja- tai tuliaisidea. Paitojen tilaukset puhelimitse vastaanottaa ja toimittaa Kyllikki Valkealahti. Toimitus tapahtuu välittömästi!! *Paidoista kertyneet eurot kerryttävät kirjakassamme!*

Hallitus

**JOS HALUAT JATKOSSA SUKUSEURAN LEHDEN VAIN SÄHKÖISENÄ,
ILMOITATHAN SIITÄ SUKUSEURALLE.**

ILMOITUKSET: [anne -maarit.pusa1@elisanet.fi](mailto:anne-maarit.pusa1@elisanet.fi)

**JOS LEHTESI VÄLISSÄ ON TILISIIRTOLOMAKE, SILLÄ VOIT
MAKSAA MENEILLÄÄN OLEVAN 2-VUOTISKAUDEN JÄSENMAKSUSI
31.7.2007 MENNESSÄ (JOS SE ON UNOHTUNUT MAKSAA LEHDEN
2/2006 MUKANA OLLEELLA TILISIIRROLLA)**

KARJALAISET KESÄJUHLAT
OULUSSA 15. - 17.6.2007

Valokuvat: Sanomalehti Kaleva Oy

KOTISEUTUMATKALLA KAUKOLASSA 7. - 10.6.2007

Liinamaalla 8.6.2007

Kirkolla 10.6.2007

Perinne-esineen entisöinnin vaiheita

Ennen

Jälkeen

Käyttövalmiina

Kaukolassa voi nykyään käyttää matkapuhelimia; kenttää löytyi jopa Ala-Kaukolan perukoillakin.

Kaukola 10.6.2007

